

HUNDARS MENTALITET

Ken Lundahl

10 000 - strecket passerat

Till vår glädje har nu över 10 000 hundar beskrivits på BPH. Intresset börjar öka i rasklubbar att få fler hundar beskrivna för att kunna dokumentera rasen mentalt i RAS-arbetet. Lite "ringar på vatten effekt" kanske.

Styrelser i en del rasklubbar har det riktigt jobbigt att få med sig sina medlemmar och arbetar delvis i motvind. Tänk vilket omfattande arbete styrelsefunktionärer utför helt ideellt inom hundvärlden, och så lite positiv feedback de får i förhållande till den negativa kritik de utsätts för. Men vem har sagt att livet ska vara lätt! En del seglar bäst i motvind, älskar när det tar emot. De har med ett modernt ord "grit" - på vanlig svenska heter det ihärdighet, inre driv, uthållighet eller helt enkelt "jävlaranamma". Egenskapen finns också hos en del av våra hundar, vilket inte uppskattas av alla hundägare.

Subventionering av BPH från 1 januari 2017

På TF 2017 beslutades mycket glädjande att 98 000:- av klubbens överskott ska användas att stimulera till ett ökat intresse att delta i BPH. Subventionen gäller från 2017-01-01 så länge avsatta medel räcker och sker med 250:-/hund till

ägaren, som måste vara medlem i Terrierklubben. Maximalt för 2 hundar per ägare och år. Ansökan görs av hundens ägare enligt anvisningar på www.terrierklubben.se efter genomförd beskrivning.

Bidrag till föreläsningar om Avel och mentalitet

I Kommittén för mentalitets budget för 2017 finns 30 000:- öronmärkta som bidrag till föreläsningar om "Avel och mentalitet - BPH som avelsverktyg".

Bidraget ansöks hos ken.lundahl42@gmail.com

Bidraget avser täcka 75% av kostnaden för att bjuda in föreläsare ur SKKs Mentalpool och kan ansökas av rasklubb eller uppfödare alternativt lokala grupper av medlemmar inom Terrierklubben. I ansökan anges tidpunkt, plats, program, föreläsare samt preliminär budget för träffen. Utbetalning sker efter genomförd träff mot en kort redovisning av innehåll, antal deltagare och kostnader. Ansökan kan inte kombineras med bidrag från KHM för "Mentalkonferens" eller "Avelskonferens".

Kampanj - BPH

SKK/KHM har en kampanj för BPH från 2017-05-01. Erbjudandet gäller såväl medlemmar som uppfödare, special-och rasklubbar. Man samlar ett gäng på minst 8 st anmälda hundar till en egen BPH-dag och ansöker om bidrag med 300 kr/hund från SKKs Kommitté för hundars mentalitet, KHM.

I ansökan ska kontaktperson, BPH-arrangör, plats och tidpunkt för inbokad BPH anges. Kampanjen gäller för de 20 första ansökningar som beviljas bidrag. Bidraget betalas endast ut för godkänd ansökan och under förutsättning att minst 8 deltagande hundar fyller BPH-dagen. Läs mer om villkoren på www.skk.se/bph

Bidrag till Mentalitetskonferens

Efter prövning och beslut i KHM kan bidrag med 75 % av kostnaden, dock högst 10 000 :- utgå till specialklubb för

att täcka kostnader för föredragshållare och/eller andra gemensamma kostnader som t.ex. konferensmaterial och konferenslokaler. Bidrag till specialklubb kan utgå vartannat år. Konferensens huvudämne ska vara hundars beteende/mentalitet. Ansökan görs hos KHM 6 månader före planerat konferensdatum. Förslag finns att från 2018-01-01 låta även rasklubbar ansöka och bidrag kan i så fall utgå vart tredje år till rasklubb utan att påverka specialklubbens möjlighet till bidrag.

Att välja valp

En förhoppning är att vi en dag har nått ut till alla valpköpare med en information att efterfråga dokumentation på föräldradjurens mentala status. Erik Wilsson, etolog, sammanfattade 2011 i en artikel erfarenheter baserade på de valptester och efterföljande L-tester av 867 schäfervalpar som utförts i slutet av 1970 och början av 1980-talet vid dåvarande Statens hundskola i Sollefteå.

1. De grundläggande personlighetsdragen hos hundar är starkt ärftliga
2. Det är viktigare att välja rätt föräldrar till sin valp än vilken valp man väljer i kullen

BPH-uppfödardiplom...ett sätt att marknadsföra sig

Nu finns möjlighet för uppfödare att t.ex. på sin hemsida visa presumtiva valpköpare att man i sitt avelsarbete tar hänsyn till rasens mentalitet, att man tycker mentalitet är viktigt och att man i sitt avelsarbete försöker tillgodose ett önskemål från valpköparna...att få en mentalt sund hund.

SKK har tagit fram ett BPH-uppfödardiplom som kan ansökas på www.skk.se under Mentalitet-BPH.

För att tilldelas diplom krävs att man har ett registrerat kennelnamn och att minst 5 hundar från den egna uppfödningen, av samma hundras, har klarat genomförd BPH.

En uppfödare kan tilldelas obegränsat

antal diplom.

På varje diplom kan ingå 5 -10 hundar av samma ras. Samma hund kan enbart ingå på ett diplom. Diplomet är helt kostnadsfritt och ansöks på blankett som finns under Mentalitet - BPH.

Kommittén för hundars mentalitet, KHM, hoppas att alla uppfödare, som kvalificerat sig för BPH-uppfödardiplomet utnyttjar möjligheten att använda det i sin marknadsföring som en upplysning för valpköpare. I anslutning till diplomet finns också ett webbmärke att ladda ner till sin hemsida.

Lite tankar bakom BPH

Kenth Svartberg är den etolog, som till stor del står för den teoretiska bakgrunden till BPH, och som gjort omfattande utvärderingar av BPH-resultaten sedan start 2012. Det statistiska underlaget börjar nu bli större. Inför den stora omändring som kommer att ske inom SKKs IT-redovisning under 2018 har Kenth gjort lite förtydligande kompletteringar till häftet "Beteendedefinitioner". Dessa definitioner är mycket viktiga. Utan dem kan man inte få en samsyn och likartad bedömning.

I vetenskapliga artiklar inom etologi och psykologi betonas ofta att bristen på enhetliga definitioner försvårar jämförelser mellan olika forskningsresultat (Adam Miklosi, 2014).

Språkets stora betydelse belyses i en artikel av Lera Boroditsky, biträdande professor i kognitiv psykologi vid Stanford University, med rubriken "Hur språket formar våra tankar". Författaren beskriver hur språket faktiskt formar hela vår världsbild. Idag finns det omfattande empiriskt stöd för att vårt tänkande formas av vårt modersmål.

Det finns cirka 7 000 språk i världen... så vi ska kanske inte utgå från att alla tänker som vi.

Som kuriosa finns t.ex. språk som saknar relativa rumsliga begrepp som vänster och höger. Istället talar man i termer av absoluta väderstreck som norr, söder o.s.v.

På många språk används väderstreck bara för att ange storskaliga företeelser, men i Pormpuraaw används de på alla skalor. Man säger t.ex. "koppen står sydost om tallriken på bordet". Det innebär att befolkningen alltid är mycket väl orienterad om väderstreck, annars kan

man inte samtala ordentligt.

Forskare har visat att talare av språk, som använder absoluta riktningar, är anmärkningsvärt bra på att hålla reda på var de är, även i helt okända landskap och inne i okända byggnader.

De är mycket bättre på att hålla reda på väderstreck än forskare trots vara möjligt. Kraven i deras språk påverkar deras kognitiva förmåga. Modersmålet är kanske något man kan skylla på om man har dåligt lokalsinne?

Beteendekategorier i BPH

För att återgå till Kenth teorier bakom BPH så bygger de på att hundens beteende kan delas in i olika beteendekategorier utifrån dess funktion, bakomliggande motivation och tillhörande känsla.

Varje skala i BPH anger hur mycket av ett visst beteende hunden visar upp. I BPH beskrivs 21 olika beteendekategorier. Naturligtvis kan en hund även visa upp andra beteenden som inte beskrivs i BPH. Alla former av test är kompromisser och kan inte förväntas fånga allt. Man har valt de beteendekategorier som anses relevanta för syftet med BPH d.v.s. ärftliga beteenden som bedöms viktiga i vardagen för alla hundar.

Beteendekategorierna i BPH är listade nedan. För tydlighetens skull har de i

olika sammanhang (exempelvis i protokollet och i redovisningar) en färgkod, vilken anges inom parentes (Kenth Svartberg, 2017)

Optimisten och pessimisten

Enligt Kenth är BPH uppbyggd kring en teori om två övergripande motivationslägen. I de olika momenten utsätts hunden för en retning som hunden försöker tolka...den måste göra ett val hur den ska lösa situationen. I första hand besluta sig för om situationen är något som den vill ha mer av (attraheras av), något som upplevs positivt eller något som den inte vill utsättas för, något som är negativt (aversivt).

När hunden gjort denna tolkning avgör typen av situation den befinner sig i, t.ex. om det är en leksituation eller en skrämmande situation, vilket specifikt motivationsläge som kopplas in och därmed också vilket beteende den kommer att uppvisa. Hur hunden tolkar en situation påverkas av dess personlighet. En positiv, framåt, aktiv och självsäker hund gör sin tolkning medan en negativ, passiv och ängslig hund gör en helt annan tolkning. Optimisten och pessimisten kanske! Olika personligheter, precis som vi människor, på en glidande skala mellan ytterligheter.

Positiv hälsning (gul)	en vilja att skapa nya sociala band
Kontakt med föraren (gul)	samarbete och interaktion med föraren
Undergivenhet (lila)	visa litenhet
Lekintresse med föremål (blå)	viljan att leka
Engagemang för mat (rosa)	viljan att nå maten, styrkan av arbetsinsatsen
Utforskande (beige/oliv)	nyfikenhet, inhämta information
Flykt/avståndsökande (grön)	
Passiv oro (grön)	en inre ängslan, oro, rädsla
Förarbundenhet (grön)	ovilja att lämna föraren
Defensiv reaktion (grön)	undanbackning, undanmanöver eller flykt
Tempoväxling/-ökning (grön)	
Tveksamhet (grön)	
Tid till kontroll (grön)	den tid det tar för hunden att återgå till ett neutralt känsloläge efter en negativ känsla
Hotfullhet (orangebrun)	
Offensiv reaktion (orangebrun)	kort och snabbt utfall mot ett upplevt hot
Imponerbeteende (orangebrun)	försök att imponera och sätta sig i respekt
Bitbeteende (orangebrun)	
Startreaktion (oliv)	en spontan reaktion på hastig händelse t.ex. vid ett överraskande skott
Aktivitet efter skott (ljus gulgrön)	en positiv förväntan i anslutning till skott t.ex. jakthund
Tid till aktivitetskontroll (ljus gulgrön)	den tid det tar för hunden att återgå till ett neutralt känsloläge efter en positiv känsla
Ljud (ljus gul)	

För att exemplifiera kan vi utgå från en situation där hunden, som i Moment 1 på BPH, träffar en främmande människa. Den hund, som tolkar situationen positivt - vill ha, attraktivt - kopplar in ett motivationsläge för att umgås och interagera med den främmande människan, och uppvisar då ett positivt hälsningsbeteende, söker närhet, tar ögonkontakt, viftar på svansen och kanske söker sig upp mot personens ansikte. Ett positivt socialt beteende.

En hund som tolkar situationen negativt - vill inte ha, aversivt - kopplar istället in ett annat motivationsläge. Beroende på dess personlighet kan den välja mellan att skrämman bort (aggression) eller att undvika (rädsla, osäkerhet). Den finns en gemensam nämnare bakom dessa båda strategier. I båda fallen är syftet att inte behöva utsättas för den främmande människan.

Den ena hunden försöker med ett aggressivt, hotfullt beteende att få den främmande människan att avlägsna sig längre bort, målet är att öka avståndet. Den andra hunden, som istället väljer ett räddrelaterat beteende, ökar själv avståndet till den främmande människan genom att dra sig undan, eventuellt fly.

Emotioner, känslor styr beteendet. Vanligen har emotioner definierats utifrån mänskligt beteende och neuroanatomiskt men det finns biologer som ifrågasätter denna begränsning (David Andersson & Ralph Adolphs, 2014). En diskussion finns t.ex. om *Drosophila*, ett släkte små tvåvingar, tillhörande familjen dagflugor, ofta kallade bananflugor kan anses ha emotioner. En art *Drosophila*, *D.melanogaster*, har använts mycket inom genetisk forskning och är en ofta använd modellorganism inom utvecklingsbiologin.

Forskare har ända sedan 1800-talet tvistat om emotioner är orsak till eller konsekvens av de beteenden som de associeras med.

Paradoxen är att våra emotioner tycks vara självklara för oss när de betraktas introspektivt men samtidigt mycket svåra att definiera i objektiva vetenskapliga termer. Det har inom såväl neurovetenskap som psykologi och filosofi varit svårt att nå konsensus.

Charles Darwin var den förste som 1872 i "The Expression of the Emotions in

Man and Animals" diskuterade emotioner ur funktionell och evolutionär synpunkt. Han antog att emotioner kunde uttryckas av såväl människor som andra närbesläktade däggdjur som chimpanser och även katter och hundar. Han föreslog att visst beteende hos insekter (gräshoppor m.fl.), som t.ex. stridulation (den form av ljudalstring som uppstår av att kroppsdelar gnids mot varandra i syfte att kommunicera) kan antas vara uttryck för primitiva emotioner. Tankarna är således inte helt nya.

En tvistefråga är om emotioner är synonymt med känslor. En annan om det finns centrala emotioner, som vi inte är subjektivt medvetna om, men som ändå kan orsaka vissa beteenden som följd på en retning.

I BPH finns en arbetshypotes som säger att en hund kan uppleva känslor (emotioner). Vi kan inte direkt se en känsla, den är ju subjektiv och upplevs bara av hunden. Vad vi däremot ser är ett beteende hos hunden, som vi antar svarar mot en viss bakomliggande känsla, som relaterar till ett visst motivationsläge beroende på vilken situation hunden befinner sig i.

Som regel dominerar en motivation när tröskelvärdet för den har passerats. Men om situationen snabbt förändras kan andra motivationer, som för tillfället befinner sig i viloläge, helt plötsligt aktiveras och hundens beteende förändras direkt.

Vid de tillfällen när flera motivationslägen samtidigt är inkopplade kan vi se vad som kallas konfliktbeteende i form av t.ex. pendling och ambivalent beteende. Vid pendling, eller altermning, upplever hunden lite motstridiga känslor, där inte någon har den styrka att den dominerar helt. Ofta ser man detta i **Moment 4 Överraskningen** där hunden då växlar mellan att gå hotfullt framåt och backa undan av rädsla.

I detta moment ses ofta även ambivalent beteende, eller mixning, där en hund växlar mellan nyfikenhet, där den söker mer information och går framåt, och lite osäkerhet i form av hukningar och undanbackningar.

Tänk intensitet

När hundar beskrivs på BPH används i Protokoll för BPH en skala som bygger

på graden av intensitet i beteendet. Den förklarande text som finns i Avelsdata utgör egentligen exempel på att om en hund uppvisar detta beteende motsvarar det intensiteten för t.ex. ruta 3. Detta kan skapa missuppfattningar, om det tolkas bokstavstroget, för hunden kan ha gjort något annat än det texten säger. När man läser protokollet är det bättre att tänka i form av intensitet i skalorna och ibland bortse från texten.

Vid bedömning av hunden under BPH är det väsentliga att rätt tolka den bakomliggande motivationen och uppskatta styrkan i den känsla hunden har utifrån det uppvisade beteendet. Om hunden t.ex. uppvisar ett hotfullt beteende är frågan "Hur arg är hunden?" och hur mycket tyngd lägger den i sitt försök att skrämman bort det som upplevs hotfullt? Hundar, som skäller mycket, missbedöms ibland som varande mer arga, men det kan vara klokt att tänka på att "tomma tunnor skramlar mest". Skall är ju ett av hundens kommunikationsmedel.

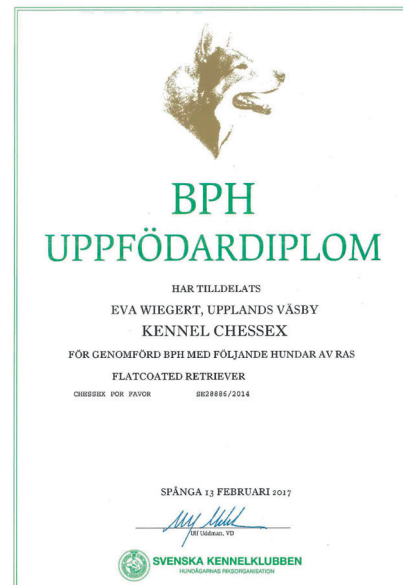
Arousal kan skapa missförstånd

I samband med den Beskrivarkonferens KHM hade i mars 2017 höll Kenth Svartberg ett föredrag där han bl.a. berörde hur stor inverkan hundens allmänna aktivitet, energinivå, s.k. arousal på engelska, kan ha på bedömningen av en hund. Det är lätt att missuppfatta styrkan av känslan och motivationen bakom ett beteende om en hund har mycket hög energinivå och uppvisar ett intensivt beteende.

I möte med en främmande människa i **Moment 1** kan hundar med hög arousal bli mycket intensiva i sitt hälsningsbeteende och hoppa upp mot personen, skälla, trampa runt och se ut att hälsa översvallande, medan den bakomliggande motivationen och känslan inte alls motsvarar intrycket man får. Det är styrkan av hundens vilja att umgås och skapa ett socialt band med den främmande personen som ska beskrivas inte dess allmänna aktivitetsnivå. Den hund som lugnt och sansat sätter sig ner, trycker sig intill den främmande människan, söker ögonkontakt och kan sitta kvar där "hur länge som helst" och bara gosa kan ha en betydligt starkare motivation, känsla och vilja att umgås bakom sitt beteende.

Moment 1 där hunden hälsar på en främmande person är nog det moment där hundägarens uppfattning om sin hund oftast avviker. I den Sammanfattande beskrivningen bedöms hur glad för främmande människor hunden är. Bedömningen sker enligt en stigande intensitetsskala från 0 till 4. Vanligast är att hundägaren överskattar sin hunds sociala egenskaper. Man tycker att den är gladare för främmande människor än bedömningen anger.

Båstad 2017-05-01
Ken Lundahl
070-887 29 09
ken.lundahl42@gmail.com

För den nyfikna att läsa:

Adam Miklosi, "Dog behaviour, Evolution and Cognition", 2014, Oxford University Press
David J.Andersson "A framework for studying emotions across species", Cell 157, Mars 2014
"Beteendedefinitioner BPH", www.skk.se
Lera Boroditsky, Sans 2/2017
Rapport över projektet "Avel för mentalt sunda hundar", www.skk.se

Nu kan du söka bidrag till BPH

På TF 2017 beslutades att 98 000:- av klubbens överskott ska användas att stimulera till ett ökat intresse att delta i BPH. Subventionen gäller från 2017-01-01 så länge avsatta medel räcker och sker med 250:-/hund till ägaren, som måste vara medlem i SvTeK.
Maximalt för 2 hundar per ägare och år.
Ansökan görs av hundens ägare enligt anvisningar på www.terrierklubben.se efter genomförd beskrivning.